

Yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen
parlamentaarinen neuvottelukunta.

5.5.2026

Miikka Vuorinen,

Arviointipäällikkö/ Sosped Keskus Oy

- Sosped Keskus on Sosped säätiön omistama osakeyhtiö, joka tarjoaa yhteiskunnallisten vaikutusten arviointia sekä strategiakonsultointia.
- Olemme tukeneet eri toimijoita yhteiskunnallisten ja taloudellisten vaikutusten arvioinnissa vuodesta 2015 asti, erikoistuen sosiaali- ja pelastuspalveluiden arviointiin.
- Suomen arviointiyhdistys myönsi Vuoden arviointiteko -tunnustuksen HYVAKS:n, UEF:n ja Sosped Keskuksen rakentamalle, kuntia ja hyvinvointialueita palvelevalle SOLA-arviointityökalulle vuonna 2024.
- OECD nosti SOLA:n myös osaksi Public Sector Innovation -kirjastoaan.
- Arvioinnin lisäksi tuemme eri toimijoita uusien rahoitusmallien kehittämisessä.

Referenssejä

Alueelliset ennustemallit ja pelastuslaitosten tulevaisuuden palvelukyky (Kainuun HVA)

Arvioimme eri onnettomuustyyppien yhteiskunnallisia kustannuksia ja teimme pelastustoimen kustannus-hyötyanalyysia. Yhteiskehittämishankkeen lopputuotetta käytetään onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn ja pelastustoimen riskimallien päivittämiseen.

Suomen pelastusalan keskusjärjestö (SPEK)

Olemme toteuttaneet SPEK:lle selvityksiä suomalaisen palokuntatoiminnan yhteiskunnallisista ja taloudellisista vaikutuksista, ja palokuntatoiminnan kerryttämän tiedon hyödyntämisestä pelastustoimen rahoituksen ja sääntelyn kehittämisessä.

Osallistujien Suomi Toimenpideohjelma

Arviointipäällikkö Miikka Vuorinen on keskeisessä roolissa pohjoismaisen yksinäisyyden vastaisen vaikuttavuusrahaston valmistelussa.

Kuusikkokuntien asumisneuvontapalvelut, Sininauhasäätiö ja Sininauhaliitto

Liikkuva aikuinen (JAMK) ja Voimaa vanhuuteen (Ikäinstituutti) -ohjelmat

Yhdenvertaisen osallisuuden koordinaatiohanke (THL) Sosiaalialan osaamiskeskukset

Luontolähete –hanke (LUKE) & Metsäterveyslaskuri (Koneen säätiö)

Ilmiöpohjainen kustannusvaikutusten arviointi

Sosped Keskus Oy:n kehittämä arviointimetodologia yhdistää rekisteriaineistoja, tutkimuskirjallisuutta ja organisaatiokohtaisia tietoja

Vastaa tarpeeseen tuottaa palvelualue- ja sidosryhmäkohtaista tietoa kustannushyödyistä ja -vaikutuksista.

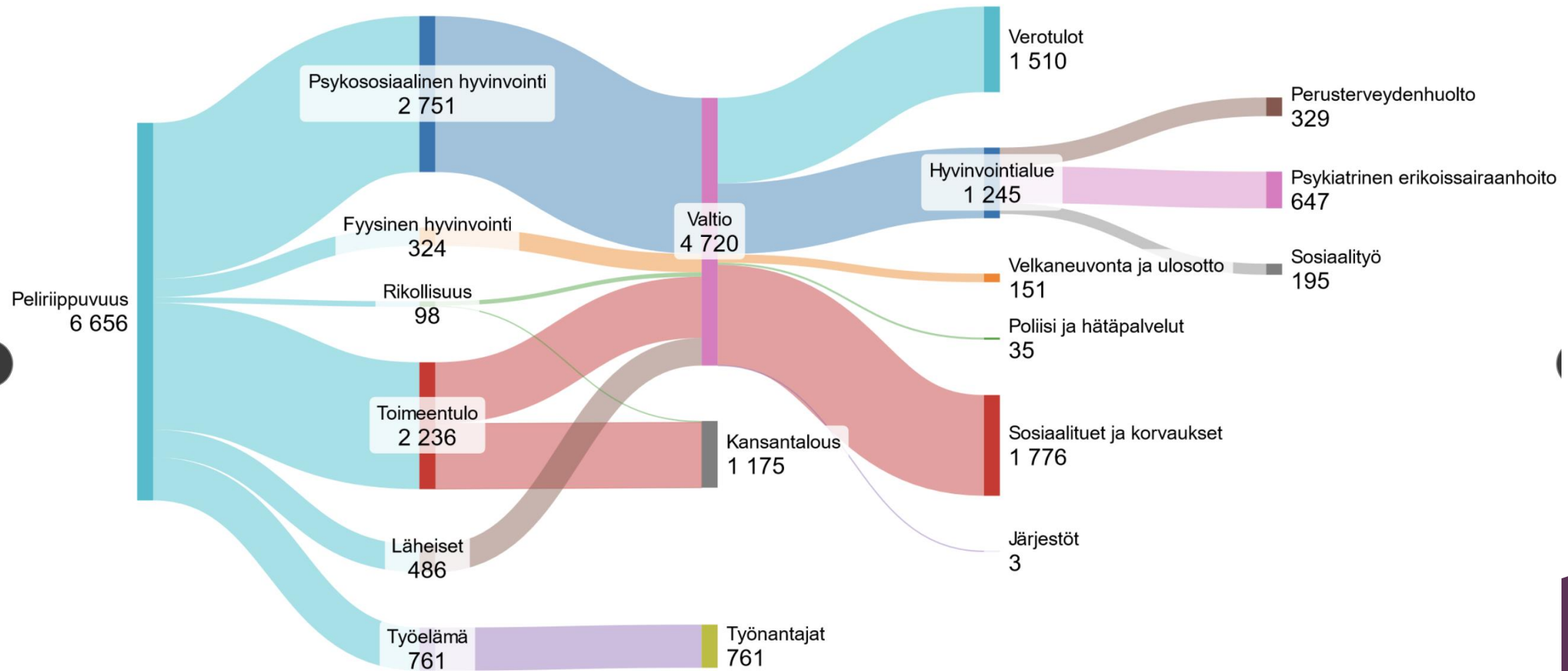
Kun kustannusten laskenta sidotaan väestötietoihin, taloudellista hyötyä voidaan mallintaa alueelliset erot huomioiden.

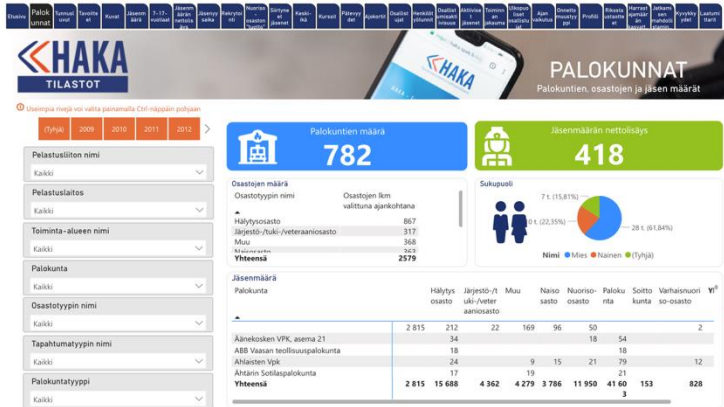
Rikokset

**Rikokseton vuosi säästää
66 000 euroa
yhteiskunnalta**

Case: ongelmallinen rahapelaaminen

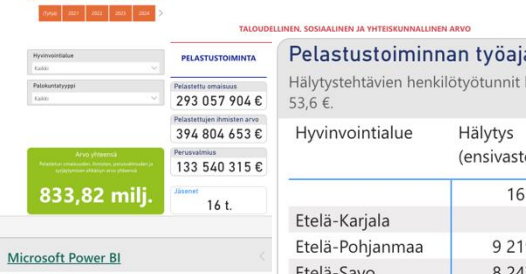
Case: Palokuntatoiminta

Palokuntatoimintaa seurataan ns. HAKA-tilastojen avulla. (yhteismitallisuus väestötietojen ja pelastustoimen PRONTO-tilastojen kanssa.)

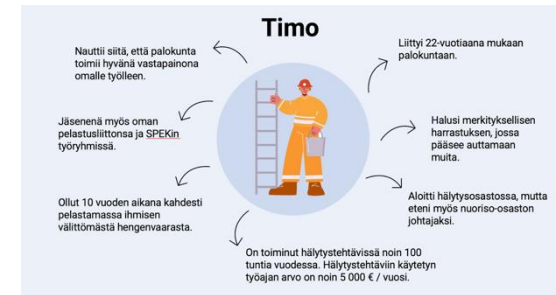

SPEK TUTKII 32 Miikka Vuorinen ja Suvi Fried
Palokuntatoiminnan taloudellisten, sosiaalisten ja yhteiskunnallisten hyötyjen SROI-arviointi

2. Vaikutusten arviointi "yhdistetään" seurantatietoihin. Vaikutukset skaalautuvat eri tasoille.

3. Viestintä ja tiedon soveltaminen Palokunta-, HVA- ja pelastuslaitostasoilla

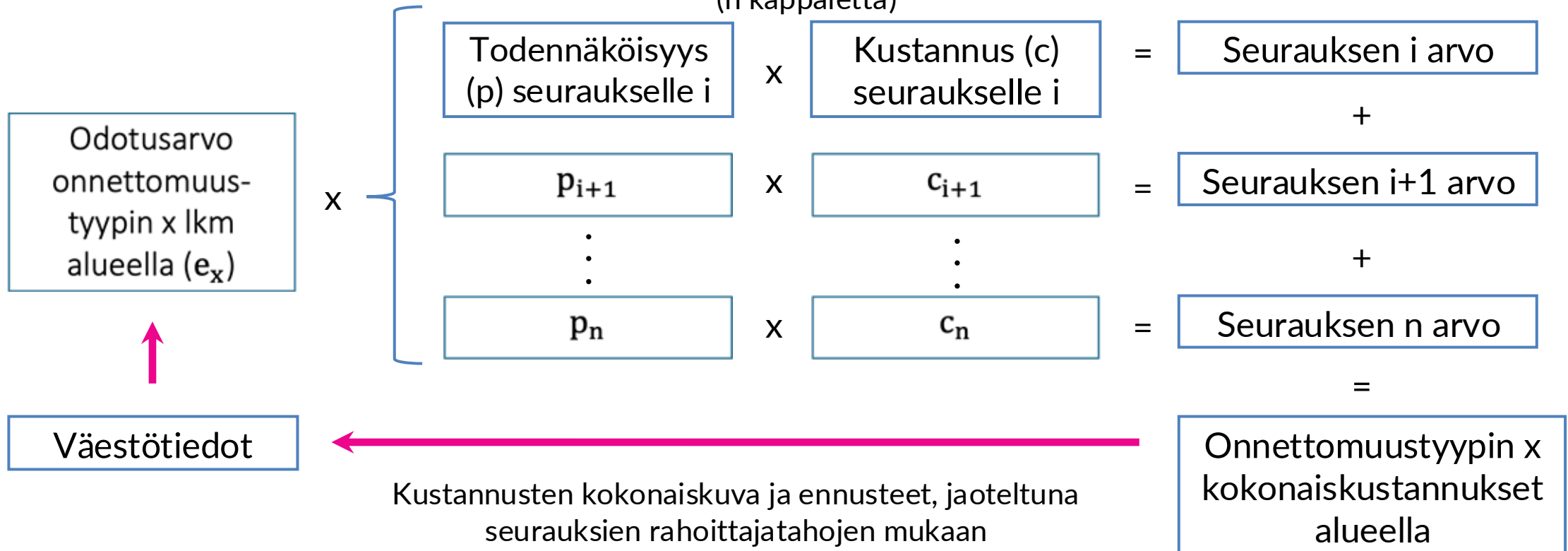

1. Palokuntatoiminnan vaikutukset arvioidaan tutkimusten, PRONTO- ja HAKA-tilastojen avulla.

Case: onnettomuuksien ilmiöpohjainen arviointi

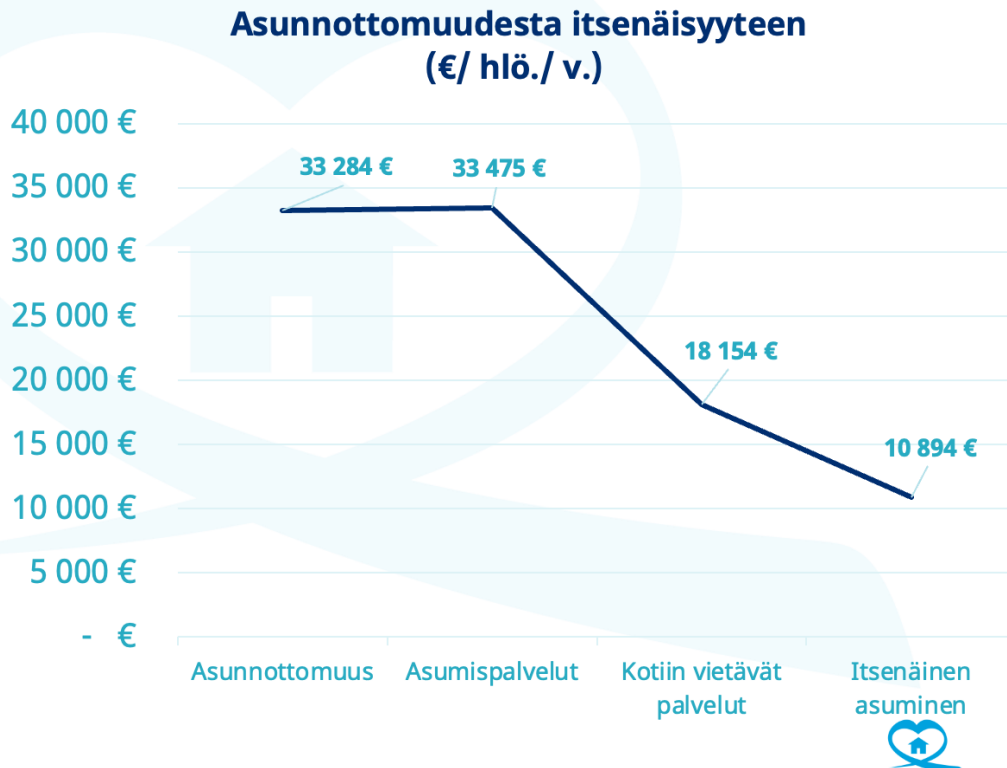
Kartoitetaan onnettomuustyyppin x kustannuksia aiheuttavat seuraukset
(n kappaletta)

$$\text{Onnettomuustyyppin x kokonaiskustannukset alueella} = e_x * \sum_{i=1}^n p_i c_i$$

Case: Sininauhasäätiön palvelut

1. Pitkäaikaisasunnottomien elämäntilanne määritetään ARA:n tilastojen ja tutkimuskirjallisuuden avulla

2. Pitkäaikaisasunnottomuuden seuraukset eri elämänvaiheissa tunnistetaan Sininauhasäätiön seurantatietojen, väestötietojen, viranomaistietojen ja tutkimuskirjallisuuden avulla.

3. Jokainen seuraus arvioidaan ja eritellään maksajan mukaan.

4. Arvio toiminnan kyvystä vähentää kyseisiä seurauksia. -> Kokonaisarvio

Kustannusten jakautuminen eri vaiheissa

	Asunnottomuus	Asumispalvelut	Kotiin vietävät palvelut	Itsenäinen asuminen
<u>Toiminnan kustannukset</u>	0 %	50 %	40 %	0 %
<u>Asumis- ja toimeentulotuki (Kela)</u>	0 %	26 %	35 %	58 %
<u>Muut yhteiskunnalliset kustannukset</u>	100 %	24 %	25 %	42 %

Case: Voimaa vanhuuteen –ohjelma (Ikäinstituutti)

Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet. (Sotkanet, indikaattori 5529).

Riittämättömään liikkumiseen liittyviä seurauksia mallinnetaan tutkimuskirjallisuuden avulla avulla.

Voimaa vanhuuteen ohjelmassa tieto siitä, miten ohjelmassa mukana olevat liikkuvat ja kuinka paljon liikkumista saadaan ohjelman aikana lisättyä.

Väestökyselyn hyödyntäminen mahdollistaa laskemien siirtämisen kunta-/ hyvinvointitasolta toiselle.

Voimaa vanhuuteen ohjelman tuloksia voidaan⁹ siis arvioida (ja arvottaa) väestötietojen avulla.

SEURAUS -> TODENNÄKÖISYYDEN PIENENTÄMINEN LIIKUNNALLA

TODENNÄKÖISYYDEN LASKENTA (+65 V. VÄESTÖ + LIIKUNNAN KYKY ENNALTAEHKÄISTÄ)

Sepelvaltimotauti

(1) Terveystemme.fi, 2024 (2) Hu et al., 2007 (3) Barengo et al., 2016; (4) Häkkinen et al., 2011 (5) Tilastokeskus, 2024

Aivoverenkiertohäiriö

(1) Terveyskirjasto, 2024 (2) Tilastokeskus, 2023 (3) Hu et al., 2005 (4) Käypä hoito, 2024 (5) Meretoja et al., 2011 (6) Macrotrends, 2024 (7) Tilastokeskus, 2024

Lonkkamurtumat

(1) Sotkanet, 2024 (2) Sherrington et al., 2019 (3) Käypä hoito, 2024 (4) Terveystemme.fi, 2024 (5) Tilastokeskus, 2024

Kohonnut yksinäisyys

(1) Tilastokeskus, 2024 (2) Musich et al., 2022 (3) Shvedko et al., 2018 (4) Pitkälä et al., 2009 (5) Tilastokeskus, 2024

Masennusoireet

(1) THL, 2023 (2) Ku et al., 2018 (3) Laredo-Aguilera et al., 2018 (4) Luber et al., 2001

Diabetes 2

(1) Käypä hoito, 2024 (2) Lääkärilehti, 2024 (3) Vasankari et al., 2018 (4) Lee et al., 2012 (5) Laaksonen et al., 2005

Kotihoidon palveluiden tarve

(1) Sotkanet, 2024 (2) Lankinen, 2010 (3) Forma et al., 2023 (4) Päijät-Häme HVA, 2025

Kohonnut syövän riski

(1) Syöpäjärjestöt, 2024 (2) Syöpärekisteri, 2024 (3) Tilastokeskus, 2023 (4) Vasankari et al., 2018 (5) Lee et al., 2012 (6) THL, 2014 (7) Tilastokeskus, 2024 (8) UKK-instituutti, 2024

Palveluasumisen tarve

(1) Sotkanet, 2024 (2) Gibson et al., 2023 (3) Hyvinvointiala.fi, 2023

Case Voimaa vanhuuteen & liikuntaneuvojan työ

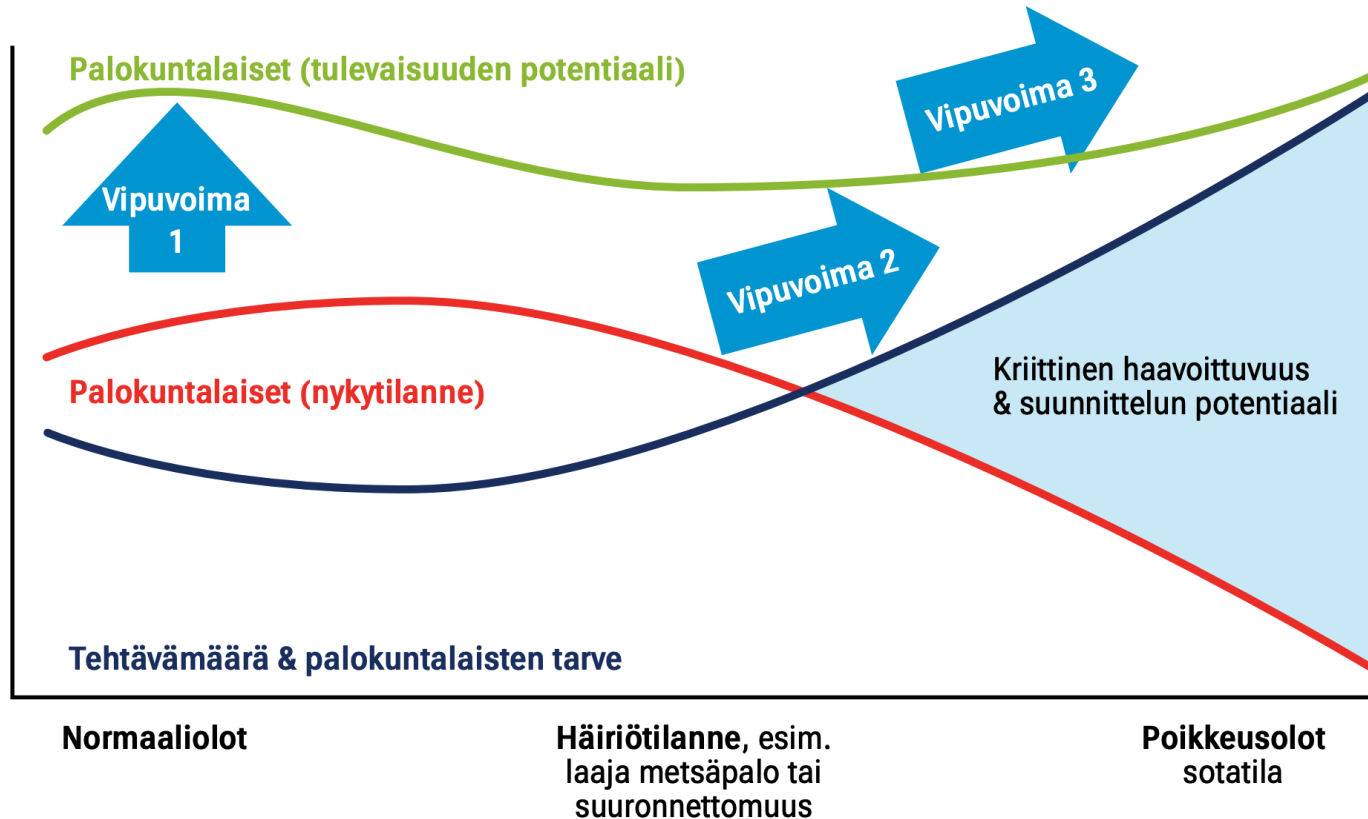
Maksava taho	1. vuonna	2. vuonna	3. vuonna
Tuotettu arvo yhteensä	162 800 €	152 700 €	140 900 €
Tuotettu arvo/osallistuja	690 €	610 €	560 €
Tuotettu arvo/ryhmä (8 hlö.)	5 200 €	4 900 €	4 500 €
Tuotettu arvo/liikkumaan ryhtyvä osallistuja	1 700 €	1 800 €	1900 €

Miljoona euroa Kuhmossa, 14,5 miljoonaa Turussa - yli 65-vuotiaiden liikunnan lisääminen tuo merkittäviä säästöjä

06.03.2026 09:15

Järjestötieto ja kokonaisturvallisuus

Kun järjestöjen vaikutuksia tarkastellaan väestöstä ja taloudesta käsin...

Voidaan tunnistaa paremmin vaikutusten suhdetta säädös- sopimus ja vapaaehtois pohjaiseen toimintaan.

Näin on myös mahdollista simuloida palvelutarvetta ja tarkastella niitä vipuvoimia, joiden avulla järjestöjen merkitys kasvaisi.

Palokuntalaisten hyödyntäminen ja turvallisuustilanne (Jussila et al. 2025)

Järjestötiedon parantaminen ja harvinainen hetki

Taloudellinen taso	<ul style="list-style-type: none">• Orpon hallitusohjelma (mm. STEA-leikkaukset)• HVA-rahoituslain kehittäminen• Vaikuttavuussijoittamisen yleistyminen
Institutionaalinen taso	<ul style="list-style-type: none">• Sote-uudistus• Palveluintegraatioajattelun yleistyminen• YTA-alueisiin siirtyminen (tike-keskukset)
Toimijoiden ja politiikan taso	<ul style="list-style-type: none">• Kansalaisjärjestö-, turvallisuus- ja yhteisötalouden strategioiden päivitys, asetus tilanne- ja johtokeskustoiminnan rakentamisesta• Vaikuttavuusperusteinen ohjaus
Teknologinen taso	<ul style="list-style-type: none">• Tietojohtamisen koontinäkömien yleistyminen mm. PowerBI:n kautta• SM:n kivijalka-hanke• Ilmiöpohjainen vaikutusten arviointi ja skaalautuvat arviointityökalut
Sattuman taso	<ul style="list-style-type: none">• Järjestöpohjaisen tiedon kokoamisen mahdollisuus• Sään ääri-ilmiöiden luoma rasite pelastustoimen järjestelmälle• Ukrainen sota ja heikko turvallisuustilanne

Edellytykset järjestökentän tietopohjan systemaattisemmalle rakentamiselle ja hyödyntämiselle ovat tällä otolliset.

Mikko Pennasen (2020) mukaan harvinaisen hetken lähtötilanteesta ei voida päätellä harvinaisen hetken lopputulosta. Tällöin korostuu kauaskantoisen ajattelun tärkeys.

(Jussila et. al 2025)

Parempi tieto ja kyky ajatella.

- Kustannusvaikutusten arvioinnin aikajänteen on tärkeää ylittää vaalikaudet. 1-2 v. säästö voi alkaa näkyä kustannuksena jo 3-5 v. kuluttua. Taloudelliset hyötyjät ja maksavat on eriteltävä tarkkaan.
- Esim. Palvelupolut voidaan mallintaa vastaavan metodologian perusteella - näin interventioita voidaan kohdentaa nykyistä oikea-aikaisemmin.
- Ennako- ja jälkivaikutusten arviointien nopeuttaminen mahdollistaa erilaisten palveluverkkoratkaisujen vaikutusten simuloinnin.
- Rahoitus, sääntely ja (arviointi)tieto muodostavat kolmen kopian. Paremman arviointitiedon tulisi kuitenkin parantaa rahoituksen ja sääntelyn tarkoituksenmukaisuutta.
- Maailman parhaat väestötilastomme ovat keskeinen osa järjestötiedon tuotantoa.

Kiitos.

Miikka Vuorinen, Arviointipäällikkö
Väitöskirjatutkija (ekosysteemien resilienssi &
innovatiivinen rahoitus), UWASA

miikka.vuorinen@sosped.fi +358 40 164 6411